

ЫҚҰНДЫЛЫҚ

ОТБАСЫНЫҢ СӘНІ –
СЫЙЛАСТЫҚ

Отбасы болғаннан кейін ыдыс-аяқ сылдырламай тұрмайтыны белгілі. Бірақ ер адамның әйелді қор көріп, оны ұрып-соғуы шариятқа да, заңға да қайшы әрі адамгершілік шеңберіне де сыймайды.

Тұрмыстық зорлық-зомбылық – отбасылық қарым-қатынастағы зорлық, қорлау немесе қорқыту әрекеттері. Отбасы ішіндегі зорлық-зомбылық эмоционалдық, жыныстық, әлеуметтік, қаржылық, рухани және физикалық болып бөлінеді.

Заң тұрғысынан қарасақ, тұрмыстық зорлық-зомбылық – отбасы-тұрмыстық қатынастар аясында бір адамның басқаға (басқаларға) қатысты дене зардабын және (немесе) психикалық зардап келтіретін немесе келтіру қаупі бар құқыққа қарсы қасақана әрекеті (іс-әрекеті немесе әрекетсіздігі).

Мұсылман ретінде біз үйдегі бақылау құралы ретінде қолданылған зорлық-зомбылық пен мәжбүрлеудің зұлымдық әрі дінімізге жат іс-әрекет екенін айқын түсінеміз.

Зорлық-зомбылыққа қатысты Ислам дініндегі ұстаным өзге мәселелер секілді Құраннан, Пайғамбарымыздың (оған Алланың салауаты мен сәлемі болсын) асыл сүннетінен және тарихи және заманауи пәтуалардан алынады.

«Отбасының сәні – сыйластық» деп халқымыздың көне нақылында айтылғандай, Құран аяттары мен Пайғамбарымыздың (оған Алланың салауаты мен сәлемі болсын) сүннетіне сай ерлі-зайыптылар арасындағы байланыс шексіз сүйіспеншілікке, өзара құрметке, сабырлыққа, мейірімділікке, әділеттілікке және жайлылыққа негізделуі тиіс.

Бұл туралы Құранда: «Сендерге, оған тұрақтауларың үшін өз жыныстарыңнан жұбайлар жаратып, араларыңа сүйіспеншілік, мейірімділік пайда қылғаны да Оның белгілерінен. Сөз жок, осыларда ойланған елге белгілер бар» – деп айтылған.

Кейбір адамдар тұрмыстық зорлық-зомбылықты жақтап, Құран аяттарының бұрмаланған түсіндірмелері, әлсіз хадистер немесе күмәнді ғалымдардың пікірлерін алға тартады.

Мысалы, Құрандағы: «Еректер – әйелдерді билеуші. Өйткені Алл бірін бірінен артық қылды. Сондай-ақ олар малынан да үлес береді (әйелдерге мәһір, нәпақа береді). Ал енді жақсы әйелдер – бойұсынушылар, Алла

қоруға бұйырған көмескі нәрселерді (абыройын) қорғаушылар. Ал сондай-ақ әйелдердің бас тартуларынан сезіктенсеңдер, сонда оларды насихаттандар және оларды төсектерінде тастап қойыңдар (одан болмаса) оларды сабаңдар. Ал егер олар сендерге бой ұсынса, онда олардың зиянына бір жол іздемендер. Расында, Алла өте жоғары, тым ірі» [3] деген аятты басшылыққа алып, өз әрекетін ақтап алғысы келеді.

Алла Тағала бұл жерде ерлердің әйелдердің қамқоршысы екенін, әйелдердің күйеулері жоқ кезде адалдығы мен мүлкін сақтауы міндетті екенін айтады. Ал егер әйелдер бойұсынбаса, онда ер адам алдымен оған ескерту жасап, одан уақытша алыстауы керек, содан кейін оған мұндай мінез-құлықтың рұқсат етілмегенін және оның салдары екеуіне де жағымсыз болуы мүмкін екенін нақты түсіндіруі керек.

Көптеген дін ғұламалары бұл пікірді жақтап, «сабап тұру» сөзінің аудармасы аяттың шынайы мағынасына сәйкес келмейтінін айтқан. Бұдан кейінгі аятта түсініспеушіліктерді шешу үшін күйеуінің де, әйелінің де жағынан төреші тағайындау керектігі айтылған.

Айша анамыз (Алла оған разы болсын) Пайғамбарымыз (оған Алланың салауаты мен сәлемі болсын) жайлы: «Пайғамбарымыз Мұхаммед ешқашан не әйелдеріне, не қызметшілеріне қол көтерген емес. Тек соғыста әділдік жолын қорғау қажет болғанда болмаса, басқа кезде ешқашан ешкімді ұрмаған».

Көріп отырғанымыздай, Ардақты Пайғамбарымыз (оған Алланың салауаты мен сәлемі болсын) өзінің көркем отбасылық өмірі арқылы бізге мінсіз ерлі-зайыптылық қарым-қатынастардың тікелей мысалын көрсетті. Күйеуінің әйелі алдындағы жауапкершілігі жайлы келесі хадистен артық мысал жоқ деп білеміз. «Оларды өздерің киімен киіндіріңдер, оларға өздерің жейтін тағамнан беріңдер, оларды ұрмандар және жәбірлемендер» (Әбу Дәуіт).

Сонымен бірге қоштасу қажы-

лығы барысында: «Әйелдердің ақысын аяқ асты етпендер. Алладан қорқыңдар. Әйелдердің Алланың аманаты ретінде әрі нәзік жаратылыс иесінің ар-намысын қорғауға Алла атымен сөз беріп, адал жар ретінде алдыңдар. Сендердің әйелдеріңнен талап ететін, әйелдеріңнің де сендерден талап ететін хақысы бар. Сендер одан ақ некеге опасыздық жасамауды талап етуге құқылысыңдар. Әйелдің ақысын өтеуге міндеттісіңдер, яғни олардың ішіп-жемін, киім кешегін қамтамасыз ету – сендердің міндеттерің» деу арқылы, Пайғамбарымыз (оған Алланың салауаты мен сәлемі болсын) әйелдерімізге деген қатынасымыздың қандай болуы керектігін айтып кеткен.

Бұдан бөлек «Мүміндердің иман жағынан ең көмілі – көркем мінезде ең жақсысы, ал сендердің ең жақсыларың – жұбайларыңмен жақсы қарым-қатынаста болғандарың» деген Пайғамбарымыздың (оған Алланың салауаты мен сәлемі болсын) хадисі – әйелдерді қатаң бақылау немесе оларға қатысты кез-келген зорлық-зомбылық пен мәжбүрлеу әрекеттерінің мұсылманға жат қылық екенінің айқын дәлелі.

Сыршыл ақын Тұманбай Молдағалиевтің «Әйел – сенің ақылың» атты өлеңіндегі келесі жолдар, әйел затының біздің өміріміздегі мәртебесін анық көрсетіп тұр.

Сыйла әйелді, жоғарыдан бер

орын,

Көтер оның мерейі мен беделін.

Өз қызыңды сыйлағаның ол сенің, Өз аңанды мәңгі құрметтегенін.

«Өз жарыңды жаттай күт, жат көрсін де түңілісін. Бір-бірінді қадір тұт, жұрт үлгі алсын, үңілісін» демекші, неке – тыныштық, бейбітшілік пен жайлылық мекені екенін ұмытпай, Алла елшісінің (оған Алланың салауаты мен сәлемі болсын) сүннетіне берік болып, отбасымыздағы берекені арттыруға барынша ұмтылайық, ағайын.

Алла баршамыздан разы болып, отбасымызға амандық нәсіп етсін!

Әнуар ІЗІМБАЙҰЛЫ,
ҚМДБ-ның Маңғыстау
облысындағы бас имамы.
muftyat.kz

Хабарланқыру

15.06.2022 ж. 10 сағат 00 минутта Қарағанды облысы, Балқаш қаласы, Саяқ ауылы, Парковая көшесі, 5, әкімдік ғимаратында «Қарағанды облысында 2022-2027 жылдарға арналған 2021 жылғы 26 шілдедегі №1384-ЕЛ лицензиясы бойынша жер қойнауы учаскесі аумағында түсті және бағалы металдарды іздеу бойынша геологиялық барлау жоспары» және Қоршаған ортаны қорғау бөлімі (ҚОҚБ) бойынша қоғамдық тыңдау ашық жиналыс түрінде өтетіндігін хабарлайды.

Жобалық құжаттама Бірыңғай экологиялық порталында <https://ecoportal.kz/сайтында> танысуға болады.

Төтенше жағдай және немесе шектеу іс-шаралары, оның ішінде карантин енгізілген жағдайда әлеуметтік, табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар, қоғамдық тыңдаулар онлайн режимінде өткізіледі:

- Онлайн конференцияға сілтеме: https://us04web.zoom.us/j/3208449619?pwd=jPdWJlD8KqR_I1TMVqFqKyTqONXbvg

- Конференция идентификаторы: 320 844 9619

- Кіру коды: 8dxVkJQ

Барлық ескертулер немесе ұсыныстар, және қосымша ақпаратты мына мекенжай арқылы қабылда-нады және алуға болады:

- <https://ecoportal.kz/>

- Қарағанды облысының табиғи ресурстар және табиғатты пайдалануды реттеу басқармасы, Гермаш Надежда Викторовна, expertiza.upr_krg@mail.ru

Жоспарланған іс-әрекеттің бастамашысы: ТОО «GEO-VITA». Қарағанды облысы, Бұқар жырау ауданы, Зеленобалка ауылдық округі, Доскей ауылы, Фабричная көшесі, 16, тел. 8-7212-45-02-82.

Жобалық құжаттаманы әзірлеуші: ТОО «Компания Леоин». Алматы қ., Алатау ш/а, Ибрагимов көшесі, 9, кеңсе ғимараты, С телімі, 322 каб. тел. +7 778 117 49 82, +7 701 111 0751, электрондық пошта. Lecoin@mail.ru

Объявление

15.06.2022 года в 10 час 00 мин по адресу Карагандинская область, г.Балхаш п. Саяк, ул. Парковая, 5, в здание акимата состоится общественные слушания открытого типа по «Плану разведки поиски цветных и благород-ных металлов на территории участка недр по лицензии № 1384-ЕЛ от «26» июля 2021 года в Карагандинской области на 2022-2027 гг.» и Раздел охраны окружающей среды (РООС).

Проектной документации можете ознакомиться на Едином экологи-ческом портале <https://ecoportal.kz/>

В случае введения чрезвычайного положения и (или) ограничитель-ных мероприятий, в том числе карантина, чрезвычайных ситуаций социального, природного и техногенного характера, общественные слушания проводятся в онлайн-режиме:

- Ссылка на онлайн конферен-цию: https://us04web.zoom.us/j/3208449619?pwd=jPdWJlD8KqR_I1TMVqFqKyTqONXbvg

- Идентификатор конференции: 320 844 9619

- Код доступа: 8dxVkJQ

Все замечания или предложения принимаются, а также дополнитель-ную информацию можно полу-чить по адресу:

- <https://ecoportal.kz/>

- Управление природных ресурсов и регулирования природопользо-вания Карагандинской области, Гермаш Надежда Викторовна, expertiza.upr_krg@mail.ru

Инициатор намечаемой деятельности: ТОО «GEO-VITA». Карагандинская область, Бухар-Жырауской район Зеленобалковский сельский округ, село Доскей Ауылы, улица Фабричная, 16, тел. 8-7212-45-02-82.

Разработчик проектной документации: ТОО «Компания Леоин». г. Алматы, мкн. Алатау, ул. Ибраги-мова, 9, офисное здание, секция С, офис 322. тел. +7 778 117 49 82, +7 701 111 0751, email. Lecoin@mail.ru

№50.

«Еңбек жолы» республикалық конкурсына
өтінім қабылдау жүзеге асырылатын болады

Конкурстың мақсаты қазақстандықтарды ел экономикасының дамуына айтарлықтай үлес қосқан отандастарымыздың жетістіктері үшін мақтан тұтуға тәрбиелеу болып табылады.

Байқау 3 номинация бойынша өткізіледі:

1. «Үздік еңбек әулеті»
2. «Өндірістің үздік жас қызметкері»
3. «Жұмыс істейтін жастардың үздік тәлімгері»
4. Өтінімдер 2022 жылдың 1 мамырынан 10 маусымына дейін қабылданады.

Барлық сұрақтар бойынша «Балқаш қаласының жұмыспен қамту және әлеуметтік бағдарламалар бөлімі» ММ-не №3 кабинетке арқылы хабарласуға болады. Байланыс тел. 4-60-68.